

Projecte 2927

MILLORA DE LA RESPOSTA SOCIAL I CIUTADANA EN L'ACOLLIDA MUNICIPAL DE REFUGIATS A CATALUNYA (2016-2017)

RESUM:

El projecte "La Millora de la Resposta Social i Ciutadana en el procés d'acollida municipal d'acollida de Refugiats a Catalunya (2016-2017) ha estat dissenyat en partenariat entre l'entitat sol·licitant Districte 11_City to City, l'Escola de Cultura de Pau i la Universitat Autònoma de Barcelona amb el Departament d'Antropologia. El projecte ha estat ideat per poder descentralitzar les sessions inicials informatives en les 4 províncies i articular el treball amb aquells municipis que vulguin participar del projecte, la durada del qual es preveu de 12 mesos inicialment.

El context en el que es desenvolupa el projecte són els municipis catalans que properament acolliran refugiats en trànsit a Europa i que són víctimes dels conflictes armats a la Mediterrània. La plataforma del Fons Català ofereix l'espai idoni per articular un tipus de projecte com el que presentem a continuació en tant que organització que aglutina ens locals i supramunicipals de l'àmbit de la cooperació descentralitzada i la solidaritat.

El projecte vol abordar la necessitat social de treballar per millorar la resposta social de les poblacions locals d'acollida. El concepte de necessitat social ha estat operativitzat segons les categories definides per la Generalitat de Catalunya i pren com a referència aquelles *situacions de necessitat en l'àmbit relacional* i que inclou aquelles situacions derivades dels vincles socials, tant de l'entorn familiar com comunitari. Dins d'aquesta categoria, s'inclouen totes les situacions en les que hi ha dificultats en les relacions socials per la manca de relacions o per l'existència d'unes relacions disfuncionals que creen risc a les persones en el seu desenvolupament psicosocial.

El fenomen que volem abordar des del projecte es refereix al segon tipus: *dèficits en les relacions socials entenent aquests com aquelles situacions en les quals una persona o un grup de persones presenta dificultats per a la integració en el seu entorn més immediat*. L'origen d'aquestes dificultats pot ser divers i tant pot ser en la mateixa persona o grup (aïllament social) com en el seu entorn (estigmatització i rebuig) i, fins i tot, en ambdues parts.

Hem identificat tres extrems en la resposta social: l'estigmatització de la comunitat refugiada, el paternalisme en les pràctiques i discursos solidaris i la impassibilitat cognitiva i actitudinal d'una gran majoria social. Creiem que l'expressió d'aquestes reaccions socials no són desitjables perquè per una banda, victimitzen encara més a la població refugiada en trànsit a Europa i que ja són víctimes dels conflictes armats dels que fugen, i que d'altra banda, els espais socials en els que l'estigmatització, la islamofòbia, el racisme i la polarització envers als refugiats generen climes de no-convivència, de manca de cohesió social i destrueixen els espais de coexistència i pau.

Creiem que corregint aquesta necessitat social fomentem la transformació social (millorant les respostes ciutadanes davant aquest tipus de situacions socials de solidaritat) i d'altra banda, vetllem pel compliment del respecte als Drets Humans recollits en la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans de les Ciutats, signada per la majoria de ciutats catalanes.

Enfoquem la nostra intervenció en actuar en àrees estratègiques que sostenen el nostre canvi: a) la sensibilització b) el disseny de continguts de formació que els ens locals, les entitats locals i la ciutadania poden implementar de forma autònoma c) la investigació envers informacions completes i veraces d) la mobilització social. Aquestes àrees estratègiques tindran el seu enfocament específic envers els que hem considerat els actors estratègics de canvi: *els/les treballadors/es municipals, les entitats socials i la*

Àmbit:

Elaboració de continguts per a la incidència sobre els treballadors municipals com a actors de canvi en relació a les actituds sobre l'acollida de refugiats

Abast territorial:

Diverses comarques

Durada:

12 mesos

Entitat que executa:

Associació Districte 11 City to City

Pressupost

Import total: 40.000,00 euros

Import sol·licitat: 25.000,00 euros

Import aprovat: 14.202,50 euros

ciutadania de base com actors que acompanyen tot el procés. Creiem que l'enfocament de la nostra intervenció fa sostenible la consecució del canvi ja que els actors de canvi són actors estables, alhora que generen efectes multiplicadors del canvi desitjat.

Les condicions estratègiques per aconseguir generar els efectes desitjats en el curt termini són d'una banda, que els municipis que hi participen del projecte coneguin clarament la resposta social dels seus municipis davant els processos d'acollida, ja sigui per respostes històriques ja sigui per respostes actuals. Aquest coneixement permet identificar de forma més adequada el treball en el sí del consistori i permet transmetre de forma més específica el full de ruta amb els actors estratègics. En el mitjà termini, les condicions estratègiques per aconseguir generar el canvi desitjat serà que els/les treballadors/res assumeixin un compromís ètic en la divulgació i la sensibilització i per tant caldrà que les eines i la pedagogia inicial dissenyada de forma específica sigui coherent amb les necessitats socials. Finalment, les condicions estratègiques en el llarg termini per garantir el canvi desitjat serà que Europa no tanqui l'espai Schengen i que els països Europeus no endureixin les seves polítiques migratòries d'accés ja que d'esser així, les quotes previstes d'entrada a Catalunya es podran veure bloquejades.

Per arribar a aconseguir el canvi desitjat, la primera condició imprescindible és la voluntat política dels ajuntaments que s'acullin al projecte. Aquesta voluntat política i compromís pot o no anar de la mà del consens de l'equip de govern. Una segona condició imprescindible és que els refugiats en trànsit a Europa víctimes dels conflictes armats a la Mediterrània arribin finalment i de forma oficial a les nostres ciutats. La tercera condició imprescindible pel canvi desitjat és que juntament amb el compromís polític d'alcaldia existeixi un compromís per part d'aquells treballadors/es municipals que per l'especificitat de les seves tasques vinculades a l'acollida o per la seva proximitat amb la ciutadania assumeixin un rol actiu en la generació d'un canvi a l'alçada de les societats més avançades: una resposta social i ciutadana empoderadora, justa i amb discurs crític davant de situacions com l'emergència i la crisi dels refugiats.

Si s'aconsegueixen aquestes tres condicions prèvies, aleshores hi haurà condicions per crear resultats específics estratègics com millorar canals, fonts d'informació i eines d'autoinvestigació, crear recursos cognitius, afectius i actitudinals juntament amb eines pedagògiques sobre sensibilitzar i construir per la pau i coexistència, impulsar un discurs crític, empoderador i lliure de paternalismes i contrari a la islamofòbia i l'estigmatització de la comunitat refugiada, millorar la coordinació societat civil-institucions locals en la mobilització social solidària i identificar realment les necessitats d'aquest col·lectiu sota la perspectiva de les responsabilitats de les societats d'acollida.

L'objectiu estratègic de la intervenció és la **millora de la resposta social, la construcció del discurs crític i els espais de reflexió per a la ciutadania catalana** en les poblacions locals d'acollida municipal de la comunitat refugiada siriana i d'altres procedències que arribarà a Catalunya (2016-2017). Promoció del Dret a la Informació en tant que Dret al Desenvolupament Humà, la Cultura de Pau, la Interculturalitat i els DDHH en un procés integral.

Cal millorar les capacitats, els recursos (cognitius, afectius i actitudinals) i les eines per als/les treballadors/es municipals, les entitats locals i la ciutadania de base de les poblacions locals catalanes en els processos municipals d'acollida, necessàries per a la promoció de la consciència crítica, la sensibilització, la lluita contra l'estigmatització social envers la comunitat refugiada millorats els canals de coordinació entre la societat civil i les institucions locals en la participació ciutadana solidària.

Per a aconseguir-ho s'impulsaran tres tipus d'actuacions:

- Creació d'un paquet de continguts transmèdia -documentals, monogràfics, eines d'autorecerca- a disposició dels municipis, entitats locals i ciutadania. S'abordaran les temàtiques de la situació dels refugiats en origen/trànsit/acollida, les causes de l'èxode massiu de refugiats víctimes de conflictes a la Mediterrània, les condicions i perfils de refugiats, la conflictopologia i geopolítica mediterrània, etc.
- Disseny de recursos, materials i eines pedagògiques (cognitives, actitudinals i afectives) per a la construcció de pau, coexistència social, deconstrucció de rumors i continguts islamofòbics, millora de les informacions i de la integració comunitària.
- Disseny de continguts de campanyes de sensibilització i participació ciutadana per convertir la solidaritat en mobilització social, millorar la coordinació institucional i ciutadana, reduir les pràctiques paternalistes i millorar l'impacte de les actuacions locals.

Aquestes actuacions provocaran un efecte cadena en la conscienciació de l'actor de canvi estratègic (treballadors/es municipals) ja que es milloraran els seus coneixements amb la identificació dels "invisibles", tot generant una consciència crítica que amb una millora dels canals de divulgació es

promourà en forma de sensibilització envers la ciutadania i les entitats socials i d'incidència vertical envers les elits polítiques. Aquestes actuacions aconseguiran empoderar la comunitat refugiada, en reduiran l'estigmatització i milloraran els entorns de pau positiva a les ciutats d'acollida.

Per valorar la millora de la resposta social en els processos d'acollida, es durà a terme el seguiment i monitoratge d'indicadors vinculats amb "l'humor" de la ciutadania a les xarxes socials (facebook, twitter, etc.), en els mitjans de comunicació tradicionals i municipals, etc. L'objectiu és observar com ha millorat l'impacte de les actuacions municipals i sobretot observar com la resposta social avança segons paràmetres de coexistència, empoderament i construcció de pau.